

มะเร็งปากมดลูก ป้องกันด้วยวัคซีน HPV

จากข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2563 ทั่วโลกพบมะเร็งปากมดลูกบ่อยเป็นอันดับ 4 ของมะเร็งในสตรีโดยพบผู้ป่วยใหม่ประมาณปีละ 600,000 ราย และเสียชีวิตปีละ 340,000 ราย หรือทุก ๆ 2 นาทีจะมีผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกเสียชีวิต 1 คน สำหรับประเทศไทย พบมะเร็งปากมดลูกบ่อยเป็นอันดับ 2 รองจากมะเร็งเต้านมโดยพบผู้ป่วยใหม่ประมาณปีละ 9,100 ราย และเสียชีวิตปีละ 4,700 ราย หรือทุก ๆ 1 วันจะมีสตรีไทยเสียชีวิต 13 คน

สาเหตุ

ปัจจุบันมีหลักฐานทางการแพทย์ยืนยันว่า มะเร็งปากมดลูกเกิดจากการติดเชื้อไวรัสฮิวแมนแพปพิลโลมา (Human Papillomavirus หรือเชื้อ HPV) สายพันธุ์ความเสี่ยงสูงซึ่งมีไม่ต่ำกว่า 14 สายพันธุ์ สายพันธุ์ 16 และ 18 เป็นสายพันธุ์ที่พบบ่อยที่สุดในมะเร็งปากมดลูกโดยพบสูงถึงร้อยละ 70

เชื้อ HPV ติดผ่านอะไรบ้าง

หลังการมีเพศสัมพันธ์ ร่างกายสามารถติดเชื้อผ่านรอยถลอกหรือบาดแผลเล็ก ๆ บริเวณต่อไปนี้

- บริเวณเยื่อบุผิวปากมดลูก
- เยื่อบุผิวช่องคลอด
- ปากช่องคลอด
- รอบทวารหนัก
- ปลายองคชาติ

อย่างไรก็ตาม ประมาณร้อยละ 80-90 ของผู้ที่ติดเชื้อไวรัสนี้จะหายได้เองภายใน 2 ปีโดยภูมิคุ้มกันของร่างกาย ในกรณีที่เชื้อไวรัสไม่หายไป และเป็นการติดเชื้อแบบฝังแน่นเป็นระยะเวลานาน 5 - 15 ปี ก็จะทำให้เซลล์ปากมดลูกมีความผิดปกติ และอาจจะกลายเป็นมะเร็งปากมดลูกในที่สุด

การป้องกัน

การป้องกันมะเร็งปากมดลูกสามารถทำได้หลายระดับ ตั้งแต่ต้นทางหรือระดับปฐมภูมิ ได้แก่

- ฉีดวัคซีนป้องกันการติดเชื้อ HPV โดยเริ่มฉีดได้ตั้งแต่อายุ 9 – 45 ปี
- หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง เช่น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เปลี่ยนคู่นอนหลายคน สูบบุหรี่
- ตรวจภายในประจำปีพร้อมตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างสม่ำเสมอ
- เมื่อพบเซลล์ผิดปกติควรรับการรักษาและติดตามอย่างเคร่งครัด

วัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอชพีวี

วัคซีนป้องกันการติดเชื้อ HPV ในประเทศไทย มี 3 ชนิด ได้แก่ ชนิด 2 สายพันธุ์, 4 สายพันธุ์ และชนิด 9 สายพันธุ์ โดยมีประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อ HPV สายพันธุ์ที่อยู่ในวัคซีนเกือบร้อยละ 100 ดังนั้น วัคซีนชนิด 2 สายพันธุ์ และ 4 สายพันธุ์จะป้องกันมะเร็งปากมดลูกได้ร้อยละ 70 ในขณะที่วัคซีนชนิด 9 สายพันธุ์จะป้องกันได้สูงถึงร้อยละ 90 นอกจากนี้ ทั้งวัคซีน 4 สายพันธุ์และ 9 สายพันธุ์สามารถป้องกันการเกิดหูดหงอนไก่ที่อวัยวะเพศได้ด้วย สามารถเริ่มฉีดวัคซีนดังกล่าวให้เด็กผู้หญิงตั้งแต่อายุ 9 ขวบเป็นต้นไปจนถึงอายุ 45 ปี ผู้ที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์จะได้ประโยชน์สูงสุดจากวัคซีน ประโยชน์อาจจะลดลงบ้างในผู้ที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว สำหรับเด็กผู้ชาย และผู้ชายก็ได้รับประโยชน์จากการฉีดวัคซีนนี้ในการป้องกันมะเร็งบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ และมะเร็งทวารหนักด้วยเช่นกัน โดยทั่วไป แนะนำให้ฉีดวัคซีนทั้งหมด 3 เข็ม ยกเว้นในกรณีที่อายุน้อยกว่า 15 ปีให้ฉีดเพียง 2 เข็ม

*****ช่วงเวลาที่ได้รับวัคซีน ต้องคุมกำเนิดอย่างเคร่งครัด*****

*****ภายหลังจากฉีดวัคซีนยังคงต้องตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก เพราะมะเร็งปากมดลูกยังอาจเกิดได้จากเชื้อเอชพีวีสายพันธุ์อื่นๆ ที่ไม่ได้บรรจุอยู่ในวัคซีน**

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์. มะเร็งปากมดลูก ป้องกันได้ด้วยวัคซีน HPV [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.siphospital.com/th/news/article/share/476>. [15 ม.ค. 2026].